

Den danske gymnasielov 2005

- *Stk. 5: Uddannelsen og skolekulturen som helhed skal forberede eleverne **til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter** i et samfund med frihed og folke-styre. Undervisningen og **hele skolens dagligdag måderfor bygge på åndsfrihed, ligeværdighed og demokrati**. Eleverne skal derigennem opnå forudsætninger for **aktiv medvirken i et demokratisk samfund** og forståelse for mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og globale perspektiv.*

- *Lov nr. 590, 24.06.2005*

NY NORDISK SKOLE: lyst ved at lære demokrati

Katrin Hjort

Professor i Uddannelsesforskning

Syddansk Univeversitet

Disposition

- **Præsentation:** Mig, mine studerende, lyst til at lære/lyst ved at lære?
- **Nordisk skole:** Ligheder, forskelle og fælles udfordringer
- **Mediemyter:** Dreng, anden-etnisk, niveau-delning og tidligere karakterer, akademisk / anvendelsesorienteret
- **Den affektive økonomi:** Skal og kan vi leve af velfærd?
- **Demokratisk adgang** til uddannelse – en lokal, national og global udfordring!

Den Nordiske Skole

Formål: Opdragelse til DEMOKRATI gennem
DEMOKRATI

Organisering: Enhedsskolen, den udelte skole
(School for All)

Finansiering: Offentlig skattefinansieret

De Nordiske Skoler set udefra

- At vi hele tiden flytter rundt på borde og stole
- Det ligeværdigt forhold mellem lærere og elever/studenter
- At eleverne kan arbejde selvstændigt – alene eller i grupper – med opgaveløsning!

Fælles idealer i den Nordiske Skole

- **DANNELSE** til borgere i samfundet er det overordnede formål. Uddannelse til arbejdslivet – og resten af livet – er en *del* heraf.
- **DEMOKRATI** skal være en del af skolens hverdag (deltagerdemokrati, medindflydelse og medansvar)
- **DYNAMIK** – eleverne skal ”lære at lære”, skaffe og skabe ny viden, løse nye problemer i en ukendt fremtid.

Fælles vilkår i de Nordiske Skoler

OFFENTLIGE SKOLER – offentligt ejede, drevne og finansierede
(Den nordiske velfærdsstatsmodel: uddannelse, sundhed og social sikring finansieret nationalt gennem progressiv beskatning)

PRIVATSKOLER : Independent Schools: 10-20 % DK:13 %,
Nørre-bro 40 %, Nordsjælland 25 %
DK 70%/30% non profit, SE 100 % plus profit.

DEMOKRATISK MINDRETALSBEKYTTELSE(1848) eller FRIT
VALG

Forskelle og fælles udfordringer i Nordisk Uddannelsespolitik

Historisk: Folkelighedstraditioner, geo-politik

Aktuelt: Transnational uddannelsespolitik (Bologne, PISA, OECD-anbefalinger) fortolkes og forvaltes forskelligt alt efter regeringsfarve, økonomi osv. **Forskelle i takt og tempo.**

Potentielt: Hvordan håndteres dilemmaerne mellem:

- * centralisering/decentralisering?
- * stat/marked?
- * det kollektive/det individuelle?

Mediemyter om uddannelse

Har velfærdsstaten virket? Ja, men tempoet i den sociale mobilitet er sat ned de sidste 10 år. (M.D. Munk)

Er drengene blevet taberne: Nej, men piger og drenge har forskellige uddannelsesvalg med forskellige konsekvenser (erhvervs- uddannelserne) og en lille gruppe drenge er meget udsatte. (M.D. Munk)

Er anden-etnisk særligt udsatte: Nej og ja. (M. D. Munk)

Er tidlig differentiering og karakterer løsningen? Antagelig nej. (A. Klapp)

Er anvendelsesorientering bedre end akademisering? Tjo, tja... Det kommer bl.a. an på, hvordan vi ser fremtidens samfund, herunder arbejdsmarkedet. Anvende til hvad, af hvem, hvorfor? Det traditionelle, det aktuelle og det potentielle.

Den affektive økonomi

- ***Hvad skal vi leve af:*** Landbrug, industri, det kognitive arbejde, det affektive arbejde?
- Er det ***affektive arbejde*** fremtidens globale forretningsgrundlag? (medier, marketing, management. Velfærd: uddannelse, sundhed og social sikring? – slid på kloden.
- Skal vi ***standardisere eller specialisere?*** Fremad mod fortidens eller fremtidens skole? Service eller profession? Udføre, undersøge, udvikle.

Adgang til uddannelse?

Hvordan bringer vi velfærdsstatens universalistiske ambitioner – ***uddannelse til alle*** – i spil i en verden, hvor vi ikke længere på godt og ondt er bundet til nationale grænser i hele vores livsforløb?

Kampen om adgang: Social, etnisk, kønnet, geografisk selektion. Til dem der har...

Civil war eller ***civisering af adgang?***

Referencer

- Alli Klapp, se <http://www.folkeskolen.dk/507988/ny-forskning-karakterer-giver-daarligere-elevresultater>
- Munk, Martin D. 2012: Completion of Upper Secondary Education: Which Mechanisms Are at Stake? Forthcoming in Comparative Social Research.
- Munk, Martin D. 2011: Social sortering, frafald og manglende kvalifikationer blandt unge, i Antologi: Frafald i erhvervsuddannelserne. Redaktør: Christian Helms Jørgensen, Roskilde Universitetsforlag 20
- McIntosh, James & Munk, Martin D. 2012: Family, Gender, and School Success
- McIntosh, James & Munk, Martin D. 2012: Family Background and Changing Educational Choices. Resolving a Paradox,
- Munk, Martin D. 2008. Køn, social mobilitet og social reproduktion, maskulin dominans og kvindernes indtog i uddannelsessystemet, Dansk Pædagogisk Tidsskrift 56(2): 26-35 9
- Munk, Martin D., Foged, Mette & Mulvad, Andreas 2010: Familiers kosmopolitiske uddannelsesstrategier - Et spørgsmål om migration og investering i distinktiv kapital, Dansk Sociologi 22(3): 31-58
- Munk, Martin D. 2003. Livschancer og social mobilitet – forskellige fødselsårganges vilkår, Dansk Sociologi 14 (4): 41-58

Yderligere litteratur

Litteratur

Ove K. Pedersen (2011): *Konkurrencestaten*, Hans Reitzels forlag

Katrin Hjort (2012): *Det affektive arbejde*, Samfundslitteratur

Hjort, Qvortrup og Raae (red.) (2012): *Det styrer for vildt – paradokser i styring af pædagogik*. Klim

Eydal, G. B. og T. Rostgaard (2010): "På vej mod en nordisk børnepasningspolitik – hvad var de politiske dagsordner?" in Eydal & Gislason (ed): *Föräldraledighet, omsorgspolitik och jämställdhet i Norden*. Nordisk Ministerråd